

მანიკლ მონდააჩი
ომის წილი სინათლე

მაიკლ ონდააჩი
ომის წილი სინათლე

Michael Ondaatje
WARLIGHT

Canada Council for the Arts
Conseil des arts
du Canada

We acknowledge the support of the Canada Council for the Arts.

Nous remercions le Conseil des arts du Canada de son soutien.

ინგლისურიდან თარგმნეს ზაზა ჭილაძემ და გია ჭუმბურიძემ

© 2018 by Michael Ondaatje
All rights reserved.

© გამომცემლობა „დიოგენე“, 2019
ყველა უფლება დაცულია.

ISBN 978-9941-11-595-0

www.diogene.ge

ელენ სელიგმანს, სონი მეჰთას და
ლიზ ქალდერს – წლების შემდეგ

„დიდი ბრძოლების ბედი მეტწილად ტოპოგრაფიულ რუკებთან წყდება ხოლმე“.

ნაწილი პირველი

უცხო ხალხი სუფრასთან

1945 წელს ჩვენი მშობლები ქვეყნიდან გაემგზავრნენ და ჩვენი თავი იმ ორ კაცს ჩააბარეს, ვინც შეიძლებოდა სულაც ბოროტ-მოქმედები ყოფილიყვნენ. მაშინ ლონდონში ვცხოვრობდით, რავინი-გარდენზზე. ერთ დღით, არ მახსოვს, დედამ თუ მამამ გამოგვიცხადა, ნასაუზმევს სალაპარაკო გვექნებაო, და როცა ყველამ ერთად მოვიყარეთ თავი, ასე გვითხრეს – ერთი წლით სინგაპურს მივემგზავრებითო. არც ისე დიდი დროა, თუმცა ხანმოკლე გასეირნებაც არ გამოგვივაო. თან დაგვაიმედეს, ჩვენს არყოფნაში, რა თქმა უნდა, მზრუნველობა არ მოგაკლდებათო. მახსოვს, ამას რომ გვეუბნებოდა, მამა ბაღის მოუხერხებელ რკინის სკამზე იჯდა, მის გვერდით ატუზული, საზაფხულო კაბაში გამონყობილი დედაჩვენი კი უხმოდ მოგეჩერებოდა – აბა, რას იტყვიანო. ცოტა ხნის შემდეგ-ღა მიუახლოვდა რეიჩელს, ჩემს დას, და მისი ხელი ისე მიიხუტა მკერდზე, თითქოს გათოშილ თითებს უთბობსო.

არც რეიჩელს და არც მე ხმა არ გაგვიღია. ისევ მამას მივჩერებოდით, ვინც ახლა დანვრილებით გვიამბობდა, როგორ უნდა წასულიყვნენ ის და დედა სამგზავრო თვითმფრინავად გადაკეთებული ბომბდამშენით, რომელსაც საათში სამას მილზე დიდი სიჩქარით ფრენა შეეძლო. საბოლოო დანიშნულების ადგილამდე ჩასაღწევად, სულ ცოტა, ორჯერ მაინც მოუწევდათ დაშვება და თვითმფრინავის გამოცვლა. აგვიხსნა, სამსახურში დამანიჩაურეს, აზიის

განყოფილებაში გადამიყვანეს, რაც მთელი ოჯახისთვის სასიკეთო იქნებაო. წარბშეუხრელად ვუსმენდი ამ ყველაფერს და სიტყვა ისე გაუგრძელდა, დედამ თავისი საზაფხულო ბალის დასახედად გავლაც კი მოასწრო. მამა ლაპარაკს რომ მორჩა, დედამ დაბნეულობა შემატყო – მომიახლოვდა და თითებით თმა მომიჩჩია.

მამინ მე თოთხმეტის ვიყავი, რეიჩელი – თითქმის თექვსმეტის. როგორც მშობლებმა გვითხრეს – უფრო სწორად, დედამ – უქმე დღეებში და არდადეგების დროს ჩვენზე საგანგებო მეურვე იზრუნებდა. იმ კაცს თავიანთ თანამშრომლად იხსენიებდნენ. მას ადრე მე და რეიჩელიც შევხვედროდით და ზედმეტი სახელიც მოვუგონეთ: ზურგსუკან ჩრჩილს ვეძახდით. ჩვენს ოჯახში ჩვევად გვექონდა ხალხისთვის სახელების შერქმევა და რალაც-რალაცების მუქ ფერებში დანახვაც გვახასიათებდა. ასე მაგალითად, რეიჩელს ადრევე ეთქვა ჩემთვის: ეგ ჩრჩილი, მგონი, ბნელ საქმეებში უნდა იყოს გარეულიო.

მშობლების გადანყვეტილება უცნაური კი ჩანდა, მაგრამ ახლად დამთავრებული ომის მერე ცხოვრება ჯერაც ყირაზე იდგა, ისე არევე-დარეულიყო, ჰოდა, მათი გადანყვეტილება აღარც მოგეჩვენებია მთლად უჩვეულოდ. როგორც, ზოგადად, ბავშვები იქცევიან ხოლმე, ჩვენც დავემორჩილეთ უფროსების ნებას და არც ჩრჩილის სანინალმდეგოდ გვითქვამს რამე – მოკრძალებული, ზორბა კაცის, რომელიც ცოტა ხნის წინ მდგმურად შემოსახლებულიყო ჩვენსავე სახლში, მესამე სართულზე, და მართლა ჩრჩილივით გაუბედავად მოძრაობდა. როგორც ჩანს, მშობლებს სანდო კაცად მიაჩნდათ. ეჭვობდნენ თუ არა დამნაშავეთა სამყაროსთან მის შესაძლო სიახლოვეს, მე და რეიჩელი ამას დაბეჯითებით ვერ ვიტყვოდით.

მე მგონი, თავის დროზე დედ-მამა ეცადა, ჩვენი ოჯახი განსაკუთრებით შეკრულ-მედუღაბებულად ექციათ. ხანდახან მამა ნებას მაძლევდა, სამსახურში გავყოლოდი. კომპანია „უნილევერში“ მსახურობდა, სადაც შაბათ-კვირას და ბანკისთვის უქმე დღეებში კაციშვილი არ ჭაჭანებდა ხოლმე. ვიდრე თავის საქმეებს მოითავებდა, მე ამ თითქოსდა ყველასგან მიტოვებულ, უკაცრიელ სამყაროში დავბორიალობდი, მაღალი შენობის მეთორმეტე სართულზე. ყველა

კარადა ჩაკეტილი მხედებოდა, ყველა საქალაქე კალათა – ცარიელი. არც სურათები გამოეფინათ კედლებზე, მხოლოდ ერთგან ეკიდა დიდი, რელიეფური რუკა, რომელზეც კომპანიის საზღვარგარეთული ფილიალების ადგილმდებარეობა მოენიშნათ. მომბასა, ქოქოსის კუნძულები, ინდონეზია. მონიშნული იყო სათავო ოფისთან შედარებით ახლომდებარე, ხმელთაშუა ზღვას შემოჯარული ქალაქებიც: ტრიესტი, ჰელიოპოლისი, ბენგაზი, ალექსანდრია, რომლებსაც, ჩემი ვარაუდით, მამა უწევდა ზედამხედველობას. სწორედ ლონდონის სათავო ოფისიდან ჯავშნიდნენ ის და მისი თანამშრომლები იმ ასობით სატვირთო გემის ტრიუმებს, რომლებიც აღმოსავლეთისაკენ დაცურავდნენ. ამ ქალაქებისა და ნავსადგურების მომნიშვნელ ნათურებს შაბათ-კვირაობით არავინ ანთებდა და, შესაბამისად, სიბნელეში ყველა ერთნაირად შორეული და იდუმალი ჩანდა.

სულ ბოლო წუთს გადაწყდა, რომ დედა ზაფხულის ბოლო რამდენიმე კვირა ინგლისში დარჩებოდა, რათა საკუთარი თვალთ ენახა, რამდენად კარგად გაართმევდა ბავშვებზე ზრუნვას თავს ეს ჩვენი მეურვე მდგმური და ახალ სკოლა-პანსიონში წასასვლელადაც როგორ გაგვამზადებდა. მანამდე კი, ვიდრე მამა უიმისოდ გაფრინდებოდა სადღაც, ქვეყნის დასალიერში, შაბათ საღამოს ერთხელ კიდევ გამიყოლა კარზონ-სტრიტზე, თავის სამსახურში. შეგნებულად გადაწყვიტა, ამოდენა გზა ფეხით გაგვევლო, რადგან მთელი მომდევნო დღე თვითმფრინავში მოუწევდა უქმად ჯდომა. მხოლოდ ბუნებისმეტყველების ისტორიის მუზეუმამდე გავყევით ავტობუსს, იქიდან კი ჰაიდ-პარკი გადავჭერით და მეიფეარისკენ გავემართეთ. მამა უჩვეულოდ მხიარული და ხალისიანი ჩანდა. მეზღვაურების სიმღერის ერთსა და იმავე სიტყვებს ღლინებდა გულარხინად – თითქოს შორი გზისთვის ასე ემზადებო. ვფიქრობდი და ვერ მივმხვდარიყავი, მაინც რა ედო გულში. მერე გამახსენდა, რამდენი გასაღები დაგვჭირდებოდა, ვიდრე მათ დაწესებულებაში ამოვყოფდით თავს, რომელსაც მაღალი შენობის მთელი ბოლო სართული ეკავა. ახლაც იმ დიდი ჩამქრალი რუკის წინ ვიდექი და იმ ქალაქების სახელებს ვიხსენებდი, მამაჩემს რომ უნდა გადაეფრინა

მომდევნო რამდენიმე ღამის განმავლობაში. რუკების თვალყურება მაშინაც მიყვარდა. უცებ მამაც ამომიდგა გვერდით, შუქი აანთო და რელიეფურ რუკას უმაღლვე მაღლობებისა და ბორცვების ჩრდილები დაეფინა. თუმცა მე იმდენად მოციმციმე ნათურებს არ ვუცქერდი, რამდენადაც უკვე ღია ცისფრად შეფერილ ყურეებსა და ჯერაც ბნელში დარჩენილი ხმელეთის მოზრდილ ნაფლეთებს. ასე მგონია, ჩემთვის და რეიჩელისთვის ჩვენი მშობლების ქორწინებაც ამ რუკას ჰგავდა: მხოლოდ ცალკეულ ნაგლეჯებად აღიქმებოდა და ერთიან სურათად ვერ მთლიანდებოდა. საკუთარ ცხოვრებაზე იშვიათად გვიყვებოდნენ, მხოლოდ ამა თუ იმ შემთხვევას თუ გაიხსენებდნენ. მამაჩვენი ჯარში წინა ომის მინურულსდა გაიწვიეს და ჯერაც იმ შთაბეჭდილებების გავლენის ქვეშ მყოფს, ჩვენთვის გულის გადასაშლელად თითქმის არასოდეს ეცალა.

რაც შეეხება მათ გამგზავრებას, იმთავითვე იგულისხმებოდა, რომ დედაც მამასთან ერთად უნდა წასულიყო: ჩვენი აზრით, სხვა გზა არ არსებობდა. რაკი ცოლ-ქმარი იყვნენ, უერთმანეთოდაც ვერ გაძლებდნენ. ოჯახისთვის ნაკლებად მტკივნეული და საზარალო იქნებოდა, თუკი არ დავიჩემებდით, გინდა თუ არა, დედა დარჩეს და იმან მოგვხედოსო. მშობლებმა ისიც აგვიხსნეს, რომ ერთ-ერთი მათგანის დარჩენის შემთხვევაში, იმ სკოლიდან ჩვენი გამოყვანის მიზეზის ახსნაც გაჭირდებოდა, სადაც თავის დროზე რის ვაი-ვაგლახით გავემნესებინეთ. გამგზავრებამდე სამივე მამას შემოვხევიეთ და იმანაც ყველა ერთად ჩაგვიკრა გულში. როგორც შეგნებული და მორიდებული ადამიანი, ჩვენი მეურვე იმ შაბათ-კვირას საერთოდ არ გამოჩენილა.

ასე დავიწყეთ ახალი ცხოვრება. მაშინ ამის ბოლომდე არც მჯეროდა. ეგ კი არა, დარწმუნებით ახლაც ვერ ვიტყვი, შემდგომმა ხანამ დაამახინჯა თუ სულ სხვა ძალით დამუხტა ჩემი არსებობა. სწორედ მაშინ გავთავისუფლდი ოჯახური ვალდებულებებისა თუ შეზღუდვებისაგან, რის შედეგადაც, მოგვიანებით, საკუთარი თავის

მიმართ უნდობლობაც დამჩემდა – თითქოს ერთბაშად ამოვწურე მთელი ეს მონიჭებული თავისუფლება. ახლა კი იმ ასაკს მივაღწიე, როცა შემიძლია ვილაპარაკო, როგორ ვიზრდებოდით სრულიად უცხო ადამიანების მფარველ ფრთებქვეშ. თითქოს იმ იგავის დაფარულ აზრს ვანიჭებ სიცხადეს, რომელიც ჩვენი მშობლების, ჩემი და რეიჩელის, ჩრჩილისა და ჩვენს ცხოვრებაში მოგვიანებით გამოჩენილი სხვა ადამიანების ამბავს შეეხება. მე მგონი, ასეთ ამბებს დადგენილი კალაპოტიც აქვს და მზა ხატებიც ახასიათებს. საბოლოოდ, ესეც ერთგვარი გამოცდაა. არავინ იცის, ვის უპყრია ხელთ სიმართლის გასაღები. ადამიანები არც ისეთები არიან, როგორებიც გვგონია და არც იქ იმყოფებიან, სადაც გვეგულებიან. მუდამ არსებობს ვიღაც ისეთი, ვინც ჩვენთვის სრულიად უცნობი ადგილიდან გვადგენებს თვალს. მასხოვს, როგორ უყვარდა დედას ლაპარაკი იმ საორჭოფო დავალებებზე, რასაც მეფე ართურის ლეგენდებში ერთგულ რაინდებს აძლევდნენ ხოლმე, და როცა ამ ამბებს გვიყვებოდა, ზოგჯერ მოქმედება ბალკანეთსა თუ იტალიაში მდებარე რომელიმე პატარა სოფელში გადაჰქონდა შეგნებულად – გვეფიცებოდა, ამ სოფელში თვითონაც ვარ ნამყოფიო და რუკაზეც გვაძებნიებდა.

მამას გამგზავრების შემდეგ დედა უფრო მეტ დროს გვითმობდა. ადრე მშობლების შემთხვევით გაგონილი საუბრები მუდამ მობრდილთა საქმეებს შეეხებოდა, ახლა კი თავისი ბავშვობისდროინდელი ამბების მოყოლაც დაგვიწყო – როგორ იზრდებოდა სოფლად საფოლკის მხარეში. განსაკუთრებით ერთი მათგანი მოგვწონდა, რომელსაც მე და რეიჩელმა ჩვენთვის „ოჯახი სახურავზე“ დავარქვით. დედას მშობლები საფოლკის იმ მიდამოში სახლობდნენ, *წმინდანებად* რომ იხსენიებენ: წყნარი ადგილია, რომლის სრულ სიმშვიდესაც მხოლოდ მდინარის დუდუნნი და მეზობელი სოფლის ეკლესიის ზარების ხმა თუ არღვევს. მაგრამ ერთხელ მთელი თვე მათ სახურავს ერთი ოჯახი შესევია, ყველაფერი აურ-დაურევია და ისეთი გნისაც აუტეხია, შინ მყოფებს ხეირიანად არც ესმოდათ ერთმანეთის ლაპარაკი. ოჯახი წვეროსანი კაცისა და მისი სამი ვაჟიშვილისაგან შედგებოდა. მათგან სულ უმცროსი სხვებზე ჩუმი და მორიდებული ყოფილა,

წყალიც სულ იმას აჰქონდა სახურავზე კიბით დანარჩენებისათვის. როცა კი დედაჩემი შინიდან გამოვიდოდა, ან საქათმიდან კვერცხების გამოსატანად, ანდა სადმე წასასვლელად, ის ბიჭი თურმე თვალს არ აშორებდა. კაცი და მისი ვაჟები დურგლები ყოფილან და მთელი დღე მუყაითადაც შრომობდნენ, მხოლოდ სადილობისას ჩამოდიოდნენ სახურავიდან კიბით და ცოტა ხნით სადღაც უჩინარდებოდნენ. ერთ დღეს თურმე საშინელი ქარბუქი ქროდა. ქარის ერთ დაბერვაზე სახურავის კიდეზე მდგარ უმცროს ვაჟს წონასწორობა დაუკარგავს, გადმოვარდნილა, ხის რამდენიმე ტოტი ჩამოუტეხავს და სამზარეულოსთან, ზედ ფილაქანზე დანარცხებულია. შინ თავისივე ძმებს შეუყვანიათ. ბიჭს, სახელად მარშს, თეძო ჰქონია მოტეხილი. ექიმს არტახი დაუღვია და მისიანები გაუფრთხილებია, ამის განძრევა არ იქნებაო. ასე წოლილა კიდეც, სამზარეულოზე მიშენებულ სათავსოში გაშლილ ვინრო სანოლზე, სანამ სახურავის შეკეთება არ მოუმთავრებიათ. მაშინ რვა წლის დედაჩვენს ევალეობოდა თურმე მისთვის საჭმელ-სასმელის მიტანა. ზოგჯერ წიგნიც მიჰქონდა, ოღონდ ბიჭი ისე მორცხვობდა, ერთხელაც კი არ გამოლაპარაკებია. ის ორი კვირა, ალბათ, უსასრულოდ მოეჩვენაო, გვეუბნებოდა დედა. ბოლოს დურგლებს საქმე მოუთავებიათ, გუდა-ნაბადი აუკრავთ და წასულან. ბიჭიც თან წაუყვანიათ.

როცა კი მე და ჩემი და ამ ამბავს ვიხსენებდით, მუდამ ბოლომდე გაუგებარი ჯადოსნური ზღაპრის ნაწილად გვეჩვენებოდა. დედა ამ ყველაფერს მშვიდად, აუღელვებლად ჰყვებოდა და როგორც მრავალგზის განმეორებულ თხრობას სჩვევია, მის ხმაში აღარც იმ ბიჭის სახურავიდან გადმოვარდნით შეძრწუნების კვალი იგრძნობოდა. ვთხოვდით, სხვაც მოეყოლა რამე იმავე ბიჭის შესახებ, მაგრამ მხოლოდ ამას იხსენებდა – როგორ გაეგონათ ქარბუქიან საღამოს ჯერ ტოტების ლანალუნი, მერე კი ფილაქანზე ადამიანის სხეულის დაცემის ყრუ ხმა. მხოლოდ ამ ერთადერთ ეპიზოდს იხსენებდა თავისი ადრეული, ჩვენთვის იდუმალი ცხოვრებიდან.

მესამე სართულის მდგმური ჩრჩილი თითქმის არასოდეს იყო შინ, თუმცა ზოგჯერ შედარებით ადრე, სადილობამდე ბრუნდე-

ბოდა ხოლმე. ახლა უკვე ვეპატიუებოდით – დაგვეწვიო, ის კი თავიდან უარობდა, ხელებს იქნევდა – არ შეგანუხებთო, და როდის-როდის ვახერხებდით მის დაყოლიებას. თუმცა, მეტწილად, სალამოობით მაინც ბიგზ-როუზე ყიდულობდა თავისთვის რამე გამზადებულ საჭმელს. საჰაერო თავდასხმების შედეგად ქალაქის ის ნაწილი ძალიან დაზარალდა და ქუჩის მოვაჭრეებსაც იქ სახელდახელო დახლები გაემართათ. ჩვენ მაინც მუდმივად ვგრძნობდით ჩრჩილის მეზობლობას, თითქოს ყველა კუთხე-კუნჭულიდან მისი მორიდებული მზერა მოგვეჩერებოდა. ვერ მისვდებოდი, ეს კაცი მართლა ასეთი მორცხვი იყო თუ უბრალოდ, ყველაფერი ფეხებზე ეკიდა. რა თქმა უნდა, დროთა განმავლობაში ამ კითხვასაც გაეცემოდა პასუხი. ზოგჯერ საძინებლის ფანჯრიდან ვხედავდი, როგორ ესაუბრებოდა დედას უკვე ჩაბნელებულ ბაღში, ხანდახან კი ჩაისაც მიირთმევდნენ ერთად. სასწავლო წლის დაწყებამდე დედა კარგა ხანს ცდილობდა მის დაყოლიებას, მათემატიკაში დამხმარებოდა. ამ საგნის სწავლა მაშინაც მიჭირდა და მას შემდეგაც იგივე გაგრძელდა, რაც ჩრჩილმა ჩემს დახმარებაზე ხელი ჩაიქნია. თავიდან კი, იმ პირველ დღეებში, ჩვენმა მეურვემ ნამდვილად მომხიბლა იმ ლამის სამგანზომილებიანი ნახაზებით, რომელთა წყალობითაც ცდილობდა, გეომეტრიული თეორემების სიღრმეებს ვეზიარებინე.

თუკი სიტყვა ომზე ჩამოვარდებოდა, მე და ჩემი და ვცდილობდით, ჩრჩილისგან მეტი და მეტი გაგვეგო – სად ყოფილიყო და რას საქმიანობდა ომიანობის დროს. იმხანად ერთმანეთში ირეოდა ტყუილ-მართალი, მე და რეიჩელი კი ძალიან ცნობისმოყვარეები გახლდით. ჩრჩილიცა და დედაც ყველაზე ხშირად ომისდროინდელ საერთო ნაცნობებს იხსენებდნენ. ისიც სრულიად ცხადი იყო, რომ დედა ამ კაცს მანამდეც იცნობდა, ვიდრე ის ჩვენთან დაბინავდებოდა, ომში მისი ჩართულობა კი ჩვენთვის დიდად მოულოდნელი აღმოჩნდა, რადგან გარეგნულად ჩრჩილზე მშვიდობისმოყვარე კაცი ძნელად წარმოგვედგინა. მის შინ ყოფნაზე, როგორც წესი, რადიოდან მომავალი საფორტეპიანო მუსიკის მშვიდი ხმა მიგვანიშნებდა ხოლმე. რაც შეეხება მის იმჟამინდელ საქმიანობას, მგონი,

რალაციით საბუღალტრო აღრიცხვებსა და სახელფასო დავთრებს უკავშირდებოდა. ერთ საღამოს კი, ბოლოს და ბოლოს, შევიტყვეთ, რომ ის და დედა ომის დროს სასტუმრო „გროსვენორ ჰაუსის“ სახურავზე განთავსებული სახანძრო საგუშაგოს მოხალისე წევრები ყოფილიყვნენ, რომელსაც თავად „ჩიტის ბუდედ“ იხსენიებდნენ. უკვე დასაძინებლად გამზადებულებს, მე და ჩემს დას პიჟამები გვეცვა, რძეს ვწრუპავდით, ისინი კი ძველ ამბებს იხსენებდნენ – ხან სიცილ-სიცილით, ხან სევდიანად. ერთ საღამოს, ცოტა ხნით ადრე, ვიდრე ახალ სკოლაში წასვლა მოგვინევდა, დედა სასტუმრო ოთახის კუთხეში ჩვენს პერანგებს აუთოებდა, ჩრჩილი კი თავისებურად მორცხვად ატუზულიყო კართან, თითქოს დარჩენაც ვერ გაუბედავს და წასვლაც ვერ გადაუწყვეტიაო. ბოლოს ეტყობა, მაინც დარჩენა ამჯობინა და სიტყვა დედაჩვენის ყოჩაღობაზე ჩამოაგდო – ერთ ღამით მას მანქანით გადაუყვანია ხალხი სრულ სიბნელეში, დათქმულ ადგილას, ბერკუმირის გზაჯვარედინს რომ ეძახდნენ. რამდენიმე გზობის გაკეთება დასჭირვებია, სიფხიზლეს კი იმ შუალამისას მხოლოდ შოკოლადის ორიოდ ნატეხი და მანქანის ღია ფანჯარაში შემომავალი ცივი ჰაერი უნარჩუნებდა. ამას რომ ჰყვებოდა, ჩრჩილს დედაც სულგანაბული უსმენდა – უთო მალლა აწეულ ხელში ეჭირა, შემთხვევით პერანგის საყელო არ დავწვავო, და ერთიანად ყურადღებად იყო ქცეული.

ნესით, მაშინ უნდა მივმხვდარიყავი ყველაფერს.

ერთმანეთთან საუბრისას ზუსტ დროს შეგნებულად არ მიუთითებდნენ ხოლმე. ერთხელ ისიც შევიტყვეთ, რომ დედა თურმე გერმანულ რადიოგზავნილებს იწერდა, მერე კი ამ ცნობებს ლამანშის გადაღმა აგზავნიდა ერთი პატარა დასახლებიდან – ბერდფორდშირში მდებარე სოფელ ჩიკსენდიდან. ყურსასმენებმორგებული, მტრის რადიოსიხშირეებს თურმე იმ სასტუმროს სახურავზეც ისმენდა, „ჩიტის ბუდეში“, რამაც მე და რეიჩელს გვაფიქრებინა, რომ ხანძრის შესაძლო კერების თვალთვალი მხოლოდ ნამდვილი საქმიანობის შესანიღბად სჭირდებოდა. უკვე სხვა თვალთ ვუყურებდით დედას, რომელსაც ეტყობა, ბევრად მეტი ნიჭი და